

شناسنامه ماده:

	دوره	کد ماده	عنوان ماده	نوع ماده	واحد	نوع واحد	ساعات هفتگی
	کارشناسی		نحو و صرف ۲	پایه	۲	نظری	۲
رشته	شریعت - دعوت - اصول دین						
روش تدریس	القایی - خودخوان - کتابخانه ای - کار در کلاس						
تعریف ماده	این ماده به بررسی قواعد نحوی و صرفی بر اساس کتاب الفیه ابن مالک (نحو: از اول باب ابتداء تا انتهای باب لا التي لئنی الجنس و صرف: از اول باب جمع التکسیر تا انتهای بیت (ومثله الفَعَالُ فیما ذَکَرَا ... وِذَانِ فی المَعْلُ لَمَأْ نَدْرَا)) همین باب می پردازد و به منظور مسلط شدن طلاب بر قواعد نحوی و صرفی است تا طلاب بتوانند نصوص شرعی را دقیق تر فهم نمایند. لذا می بایست طلاب ابیات الفیه را حفظ نموده و بتوانند آن را شرح دهند.						
اهداف ماده	طلاب بتوانند قواعد نحوی و صرفی خوانده شده در الفیه را شرح داده، آن را بر نصوص تطبیق دهند و معانی درست نص را فهم نمایند. آشنایی با اختلافات مشهور در ابواب نحوی و صرفی و اثر اختلافات بر تغییر معانی.						
دستاوردهای آموزشی	پس از تدریس این توانایی در طلاب ایجاد می شود: ۱. استفاده از قواعد عربی در درک صحیح از نصوص. ۲. حفظ ابیات الفیه و شرح آنها. ۳. فهم اختلافات مشهور در ابواب نحوی و صرفی و اثر آنها در تغییر معانی.						

جدول ارزیابی و امتحانات:

ردیف	مورد	حداقل	حداکثر	توضیحات
۱	حفظ نحو	۱۸٪	۱۸٪	یک چهارم نمرات از صرف باشد.
۲	حفظ صرف	۷٪	۷٪	
۳	اعراب	۱۵٪	۳۰٪	
۴	شرح متن نحو	۱۰٪	۲۵٪	
۵	شرح متن صرف	۴٪	۲۰٪	
۶	نحو: تعریفات، تقسیمات، شروط	۵٪	۲۰٪	
۷	صرف: تعریفات، تقسیمات، شروط	۲٪	۱۵٪	

مراجع و مصادر:

- ١- شرح ابن عقيل: المؤلف: ابن عقيل، عبد الله بن عبد الرحمن العقيلي الهمداني المصري (المتوفى: ٧٦٩هـ)، محقق: محمد محيي الدين عبد الحميد ناشر: انتشارات ناصر خسرو، تهران، چاپ نهم ١٣٨٤هـ ش - ١٤٢٦هـ ق
- ٢- أوضح المسالك إلى ألفية ابن مالك: المؤلف: عبد الله بن يوسف بن أحمد بن عبد الله ابن يوسف، أبو محمد، جمال الدين، ابن هشام (المتوفى: ٧٦١هـ)، المحقق: يوسف الشيخ محمد البقاعي، الناشر: دار الفكر للطباعة والنشر والتوزيع
- ٣- شرح الأشموني على ألفية ابن مالك: المؤلف: علي بن محمد بن عيسى، أبو الحسن، نور الدين الأشموني الشافعي (المتوفى: ٩٠٠هـ)، الناشر: دار الكتب العلمية بيروت - لبنان، الطبعة: الأولى ١٤١٩هـ - ١٩٩٨م
- ٤- حاشية الصبان على شرح الأشموني لألفية ابن مالك: المؤلف: أبو العرفان محمد بن علي الصبان الشافعي (المتوفى: ١٢٠٦هـ)، الناشر: دار الكتب العلمية بيروت - لبنان، الطبعة: الأولى ١٤١٧هـ - ١٩٩٧م
- ٥- شرح الكافية الشافية: المؤلف: محمد بن عبد الله، ابن مالك الطائي الجبالي، أبو عبد الله، جمال الدين (المتوفى: ٦٧٢هـ)، المحقق: عبد المنعم أحمد هريدي، الناشر: جامعة أم القرى مركز البحث العلمي وإحياء التراث الإسلامي كلية الشريعة والدراسات الإسلامية مكة المكرمة
- ٦- البهجة المرضية: المؤلف: عبد الرحمن بن أبي بكر، جلال الدين السيوطي (المتوفى: ٩١١هـ)
- ٧- النحو الوافي: المؤلف: عباس حسن (المتوفى: ١٣٩٨هـ)، الناشر: دار المعارف
- ٨- القواعد الأساسية للغة العربية (حسب منهج الألفية لابن مالك و خلاصة الشرح لابن هشام وابن عقيل والأشموني)، المؤلف: السيد أحمد الهاشمي، الناشر: دار الكتب العلمية بيروت - لبنان
- ٩- توضيح النحو: المؤلف: عبدالعزيز محمد فاخر، الناشر: المكتبة الأزهرية للتراث
- ١٠- معاني النحو: المؤلف: فاضل صالح السامرائي، الناشر: دار الفكر للطباعة والنشر والتوزيع - الأردن
- ١١- نشأة النحو وتاريخ أشهر النحاة: المؤلف: الشيخ محمد الطنطاوي رحمه الله، المحقق: أبي محمد عبد الرحمن بن محمد بن إسماعيل، الناشر: مكتبة إحياء التراث الإسلامي، الطبعة: الأولى ٢٠٠٥م - ١٤٢٦هـ
- ١٢- الحدود في علم النحو: المؤلف: أحمد بن محمد بن محمد البجائي الأبدئي، شهاب الدين الأندلسي (المتوفى: ٨٦٠هـ)، المحقق: نجاة حسن عبد الله نولي، الناشر: الجامعة الإسلامية بالمدينة المنورة
- ١٣- قواعد إعراب الضمير في القرآن الكريم: أبو أنس أشرف بن يوسف بن حسن، دار السلف الصالح، قاهره چاپ اول، ٢٠١٢-١٤٣٤
- ١٤- شرح الأزهري: المؤلف: خالد بن عبد الله بن أبي بكر بن محمد الجرجاوي الأزهري، زين الدين المصري، وكان يعرف بالوقاد (المتوفى: ٩٠٥هـ)، الناشر: المطبعة الكبرى ببولاق، القاهرة
- ١٥- المنصف لابن جني، شرح كتاب التصريف لأبي عثمان المازني: المؤلف: أبو الفتح عثمان بن جني الموصلي (المتوفى: ٣٩٢هـ)، الناشر: دار إحياء التراث القديم، الطبعة: الأولى في ذي الحجة سنة ١٣٧٣هـ - أغسطس سنة ١٩٥٤م
- ١٦- نحو غائب: دكتور عمر يوسف عكاشه، ترجمه دكتور عدنان طهماسبي و دكتور جواد اصغري، انتشارات دانشگاه تهران، چاپ اول ١٣٩٠
- ١٧- الممتع الكبير في التصريف: المؤلف: علي بن مؤمن بن محمد، الحَضْرَمِي الإشبيلي، أبو الحسن المعروف بابن عصفور (المتوفى: ٦٦٩هـ)، الناشر: مكتبة لبنان، الطبعة: الأولى ١٩٩٦

سرفصل های ماده:

جلسات هفتگی	موضوعات	مقرر تدریس
۱	نحو: اقسام مبتدا، تعریف مبتدا، مطابقت و عدم مطابقت وصف (مشتق) با مرفوع آن و حکم اعرابی آن، عامل رفع مبتدا و خبر همراه با اختلاف علما.	۵ بیت ۱۱۳- مبتدأ زید وعاذر خبر إن قلت زید عاذر من اعتذر ۱۱۴- وأوّل مبتدأ والثانی فاعل اغنی فی أسار ذان ۱۱۵- وقس کاستفهام النفی وقد یجوز نحو فائز أولو الرشد ۱۱۶- والثانی مبتدا وذا الوصف خبر إن فی سوی الأفراد طبقاً استقر ۱۱۷- ورفعوا مبتدأ بالابتدا کذاک رفع خبر بالمبتدا توضیح النحو: ۱۹۷-۱۸۶؛ حاشیة الصبان: ۲۸۳-۲۷۵؛ المرادی: ۱۸۰-۱۷۷؛ أوضح المسالک: ۱۰۹-۱۰۶؛ نحو الوافی: ۴۰۴-۴۰۰ و ۴۱۳-۴۱۰؛ شرح ابن عقیل: ۲۰۱-۱۸۸
۲	نحو: تعریف خبر، انواع خبر، حالت‌های خبر مشتق به نسبت مبتدا و حکم ابراز ضمیر، روابط مبتدا و خبر. تمرین اعراب	۵ بیت ۱۱۸- والخبر الجزء المتم الفائدة کالله برو الأیدی شاهده ۱۱۹- ومفرداً یأتی ویأتی جمله حاویة معنی الذی سبقت له ۱۲۰- وإن تکن إیاه معنی اکتفی بها کنطقی الله حسبی وکفی ۱۲۱- والمفرد الجامد فارغ وإن یشق فهو ذو ضمیر مستکن ۱۲۲- وأبرزنه مطلقاً حيث تلا ما لیس معناه له محصلاً توضیح النحو: ۲۰۵-۱۹۷؛ حاشیة الصبان: ۲۹۱-۲۸۴؛ المرادی: ۱۸۵-۱۸۰؛ أوضح المسالک: ۱۱۱-۱۰۹؛ نحو الوافی: ۴۲۷-۴۱۹؛ شرح ابن عقیل: ۲۰۸-۲۰۱
۳	صرف: معرفی جمع تکسیر، انواع جمع تکسیر.	۷ بیت جمع التکسیر: ۷۹۲- أفعلةً أفعل ثم فعله تمت أفعال جموع قلة ۷۹۳- وبعض ذی بکثرة وضعاً یفی كأرجل والعکس جاء کالصفی ۷۹۴- لفعل اسماً صح عیناً أفعل وللرباعی اسماً یضاً یجعل ۷۹۵- إن کان کالعناق والذراع فی مدّ وتأنیث وعدّ الأحرف ۷۹۶- وغیر ما أفعل فیہ مطرد من الثلاثی اسماً بأفعال یرد ۷۹۷- وغالباً أغناهم فعلاً فی فعل کقولهم صردان ۷۹۸- فی اسم مذکر رباعی بمد ثالث افعله عنهم اطرده شرح ابن عقیل: ۴۵۶-۴۵۲؛ نحو الوافی: ۵۸۸-۵۷۷؛ توضیح الصرف: ۸۱-۴۸
۴	نحو: ادامه‌ی انواع خبر، کیفیت خبر از اسم ذات، مواضع تجویز مبتدای نکره. تمرین اعراب	۵ بیت ۱۲۳- وأخبروا بظرف أو بحرف جر ناوین معنی کائن أو استقر ۱۲۴- ولا یكون اسم زمان خبراً عن جثة وإن یفد فأخبراً ۱۲۵- ولا یجوز الابتدا بالنکرة ما لم تفد کعند زید نمرة ۱۲۶- وهل فتی فیکم فما حللنا ورجل من الکرام عندنا ۱۲۷- ورغبة فی الخیر خیر وعمل بر یزین ولیقس ما لم یقل نحو الوافی: ۴۳۵-۴۳۱ و ۴۴۳-۴۴۰؛ أوضح المسالک: ۱۱۴-۱۱۲؛ المرادی: ۱۸۷-۱۸۵؛ حاشیة الصبان: ۳۰۴-۲۹۲؛ توضیح النحو: ۲۱۶-۲۰۶؛ شرح ابن عقیل: ۲۲۷-۲۰۹

<p>نحو: ترتیب مبتدا و خبر، جواز تقدیم خبر، و جوب تقدیم خبر تمرین اعراب</p> <p>۴ بیت ۱۲۸- والأصل فی الأخبار أن تؤخرا وجوزوا التقديم إذ لا ضررا ۱۲۹- فامنعه حين يستوی الجزءان عرفا ونكرا عادمی بیان ۱۳۰- كذا إذا ما الفعل كان الخبرا أو قصد استعماله منحصر ۱۳۱- أو كان مسندا لذي لام ابتدا أو لازم الصدور كمن لى منجدا توضیح النحو: ۲۲۳-۲۱۶؛ حاشیة الصبان: ۳۱۰-۳۰۵؛ المرادی: ۱۹۵-۱۸۸؛ أوضح المسالك: ۱۱۷-۱۱۵؛ نحو الوافی: ۴۵۲-۴۴۸؛ شرح ابن عقیل: ۳۳۸-۲۲۷</p>	<p>۵</p>
<p>صرف: اوزان جمع تكسير.</p> <p>۷ بیت ۷۹۹- والزمه فی فعال أو فعال مصاحبی تضعیف أو اعلال ۸۰۰- فعل لنحو أحمرٍ وحمرا وفعله جمعاً بنقل یدری ۸۰۱- وفعل لاسم رباعی بمد قد زید قبل لام اعلالاً فقد ۸۰۲- ما لم یضعف فی الأعم ذو الألف وفعل جمعاً لفعله عُرِف ۸۰۳- ونحو كبرى ولفعله فعل وقد یجئ جمعه على فعل ۸۰۴- فی نحو رام اطراد فعله وشاع نحو كامل وكملة ۸۰۵- فعلى لوصف كقتیل وزمن وهالك ومیت به قمن نحو الوافی: ۵۸۹-۵۹۵؛ شرح ابن عقیل: ۴۶۰-۴۵۶؛ توضیح الصرف: ۸۱-۴۸</p>	<p>۶</p>
<p>نحو: مواضع وجوب تقدیم خبر، جواز حذف هریک از مبتدا و خبر. تمرین اعراب</p> <p>۶ بیت ۱۳۲- ونحو عندي درهم ولی وطر ملتزم فيه تقدّم الخبر ۱۳۳- كذا إذا عاد عليه مضمرا مما به عنه مبينا يخبر ۱۳۴- كذا إذا يستوجب التصديرا كآين من علمته نصيرا ۱۳۵- وخبر المحصور قدّم أبدا كما لنا إلا اتباع أحمدا ۱۳۶- وحذف ما يعلم جائز كما تقول زيد بعد من عندكما ۱۳۷- وفي جواب كيف زيد قل دنف فزيد استغنى عنه إذ عرف نحو الوافی؛ ۴۵۷-۴۵۶ و ۴۶۷-۴۶۰؛ أوضح المسالك: ۱۲۱-۱۱۷؛ المرادی: ۱۹۲-۱۹۰؛ حاشیة الصبان: ۳۱۴-۳۱۱؛ توضیح النحو: ۲۲۷-۲۱۶؛ القواعد الاساسية: ۱۴۲-۱۲۵؛ شرح ابن عقیل: ۲۴۶-۲۳۹</p>	<p>۷</p>
<p>نحو: مواضع وجوب حذف خبر، ابن مالک مواضع وجوب حذف مبتدا را در الفیه ذکر نکرده است، مواضعی که مبتدا و جوبا حذف شده در غیر ایات الفیه، کیفیت تعداد خبر از یک مبتدا، مواضع اقتران خبر به فاء. تمرین اعراب</p> <p>۵ بیت ۱۳۸- وبعد لولا غالبا حذف الخبر حتم وفي نصيمين إذا استقر ۱۳۹- وبعد واو عینت مفهوم مع كمثل كلصانع وما صنع ۱۴۰- وقبل حال لا يكون خيرا عن الذي خبره قد أضمر ۱۴۱- كضربى العبد مسیناً وأتم تبينى الحق منوطاً بالحكم ۱۴۲- وأخبروا باثنين أو بأكثرنا عن واحد كهم سراة شعرا توضیح النحو: ۲۳۶-۲۸۸؛ حاشیة الصبان: ۳۳۰-۳۱۵؛ المرادی: ۱۹۵-۱۹۲؛ أوضح المسالك: ۱۲۴-۱۲۱؛ برای مبحث «مواضع اقتران خبر به فاء» ر.ک. نحو الوافی: ۴۸۹- ۴۸۷؛ نحو الوافی: ۴۷۷-۴۷۲ و ۴۸۳-۴۸۰؛ شرح ابن عقیل: ۲۶۰-۲۴۶</p>	<p>۸</p>
<p>صرف: اوزان جمع تكسير. تمرین تجزیه و تحلیل صرفی کلمات</p> <p>۷ بیت ۸۰۶- لفعل اسماً صحَّ لا ما فعله والوضع فی فعلٍ وفعل قلله</p>	<p>۹</p>

		<p>۸۰۷- وُفِعِلَ لِفَاعِلٍ وَفَاعِلُهُ وَصَفِيْنِ نَحْوِ عَاذَلٍ وَعَاذَلُهُ ۸۰۸- وَمِثْلُهُ الْفِعَالُ فَيَمَّا ذَكَرْنَا وَذَانَ فِي الْمَعْلُ لَأَمَّا نَدْرَا نحو الوافی: ۵۹۵-۵۹۷؛ شرح ابن عقیل: ۴۶۲-۴۶۰؛ توضیح الصرف: ۸۱-۴۸</p>
<p>۱۰</p>	<p>نحو: وجه تسمیه افعال ناقصه، افعال ناقصه و کیفیت عمل آنها، اختلاف علما در مورد لیس، کیفیت عمل افعال ناقصه و متصرفات آن. تمرین اعراب</p>	<p>۵ بیت کان و أخواتها: ۱۴۳- ترفع کان المبتدا اسماً والخبر تنصبه كکان سیدا عمر ۱۴۴- كکان ظلمات أضحى أصبحا أمسى وصار لیس زال برحا ۱۴۵- فتى وانفكوهذى الأربعة لشبه نفى أو لنفى متبعه ۱۴۶- ومثل كان دام مسبوفاً بما كأعط ما دمت مصيباً درهماً ۱۴۷- وغير ماضٍ مثله قد عملا إن كان غير الماض منه استعمالاً نحو الوافی: ۴۹۹-۴۹۴ و ۵۰۴-۵۰۳ و ۵۰۷ و ۵۱۴-۵۰۹؛ أوضح المسالك: ۱۳۰-۱۲۵؛ المرادى: ۱۹۸-۱۹۶؛ حاشية الصبان: ۳۴۰-۳۳۱؛ توضیح النحو: جزء دوم صص ۱۳-۴؛ شرح ابن عقیل: ۲۷۱-۲۶۱</p>
<p>۱۱</p>	<p>نحو: جواز توسط اخبار ناقصه، آیا تقدیم خبر دام صحیح است؟، تقدیم خبر افعال ناقصه منفی، منظور از افعال تامه در این باب. تمرین اعراب</p>	<p>۴ بیت ۱۴۸- وفى جميعها توسط الخبر أجز وكل سبقه دام حظر ۱۴۹- كذاك سبق خبر ما النافية فجىء بها متلوّة لا تالية ۱۵۰- ومنع سبق خبر لیس اصطفى وذو تمام ما برفع يكتفى ۱۵۱- وما سواه ناقص والنقص فى فتىء لیس زال دائماً قفى توضیح النحو: ۲۱-۱۴؛ حاشية الصبان: ۳۴۸-۳۴۱؛ المرادى: ۲۰۱-۱۹۸؛ أوضح المسالك: ۱۳۰-۱۳۶؛ نحو الوافی: ۵۱۹-۵۱۵؛ شرح ابن عقیل: ۲۷۹-۲۷۱</p>
<p>۱۲</p>	<p>تمرین تجزیه و تحلیل صرفی</p>	<p>آیات قرآن (انتخابی طلاب)</p>
<p>۱۳</p>	<p>نحو: احکام معمول خبر، در صورت تقدیم معمول خبر بر عامل چگونه باید تاویل کرد؟، انواع کان (ناقصه، تامه، زانده) و شروط آنها، حالتهاى حذف کان و معمول آن، شروط حذف نون از مضارع کان. تمرین اعراب</p>	<p>۶ بیت ۱۵۲- ولا ىلى العامل معمول الخبر إلا إذا ظرفاً أتى أو حرف جرّ ۱۵۳- ومضمر الشان اسماً أنون وقع موهوم ما استبان أنه امتنع ۱۵۴- وقد تزداد کان فى حشو كما كان أصحابعلم من تقدماً ۱۵۵- ويحذفونها ويقون الخبر وبعد إن ولو كثيراً إذا اشتهر ۱۵۶- وبعد أن تعويض ما عنها ارتكب كمثل أما أنت برأ فاقترب ۱۵۷- ومن مضارع لكان منجزم تحذف نون وهو حذف ما التزم نحو الوافی: زیادة و تفصیل صص ۵۲۳-۵۲۱ و ۵۳۶-۵۲۴؛ أوضح المسالك: ۱۴۳-۱۳۶؛ المرادى: ۲۰۵-۲۰۲؛ حاشية الصبان: ۳۶۲-۳۴۹؛ توضیح النحو: ۳۶-۲۳؛ القواعد الأساسية: ۱۴۳-۱۴۸؛ شرح ابن عقیل: ۳۰۰-۲۷۹</p>
<p>۱۴</p>	<p>نحو: شروط عمل ما و لای شبهه لیس، اختلاف نحاة در مورد عمل ان، عمل لات از نظر جمهور. تمرین اعراب</p>	<p>۶ بیت فصل فى ما ولا ولات وإن المشبهات بلیس ۱۵۸- إعمال لیس أعملت ما دون إن مع بقا النفى وترتيب زكن ۱۵۹- وسبق حرف جر أو ظرف كما بی أنت معنياً أجاز العلماء ۱۶۰- ورفع معطوف بلکن أو بیل من بعد منصوب بما التزم حيث حل ۱۶۱- وبعد ما و لیس جرّ الباء الخبر وبعد لا ونفى کان قد یجر</p>

		<p>۱۶۲- فی التکرات أعملت کلیس لا وقد تلی لات وإن ذا العملا ۱۶۳- وما للات فی سوی حین عمل وحذف ذی الرفع فشاو العکس قل توضیح النحو: ۵۲-۴۱؛ حاشیة الصبان: ۳۷۸-۳۶۳؛ المرادی: ۲۱۰-۲۰۶؛ أوضح المسالک: ۱۴۳-۱۵۶؛ نحو الوافی: ۵۵۱-۵۳۷؛ القواعد الأساسية: ۱۵۸-۱۵۶؛ شرح ابن عقیل: ۳۲۱- ۳۰۱</p>
<p>۱۵</p>	<p>تمرین تجزیه و تحلیل صرفی</p>	<p>آیات قرآن (انتخابی طلاب)</p>
<p>۱۶</p>	<p>نحو: تعریف اعمال مقاربه، نظر علما در مورد فعلیت افعال مقاربه، معانی افعال مقاربه، کیفیت خبر افعال مقاربه. تمرین اعراب</p>	<p>۶ بیت افعال المقاربه: ۱۶۴- ککان کاد وعسی لکن ندر غیر مضارع لهذین خبر ۱۶۵- وکونه بدون أن بعد عسی نزر وکاد الأمر فیه عکسا ۱۶۶- وکعسی جری ولکن جعللا خبرها حتما بأن متصلا ۱۶۷- وألزموا اخلولق أن مثل حرى وبعد أوشک انتفا أن نزرا ۱۶۸- ومثل کاد فی الأصح کربا وترک أن مع ذی الشروع وجبا ۱۶۹- كأنشأ السائق یحدو وطفق کذا جعلت وأخذت وعلق نحو الوافی: ۵۶۴-۵۵۶؛ أوضح المسالک: ۱۶۶-۱۵۷؛ المرادی: ۲۱۵-۲۱۱؛ حاشیة الصبان: ۳۷۹-۳۸۷؛ توضیح النحو: ۶۴-۵۵؛ شرح ابن عقیل: ۳۳۷-۳۲۲</p>
<p>۱۷</p>	<p>نحو: افعال مقاربه به اعتبار تصرف و عدم تصرف، حالتهاى افعال مقاربه به اعتبار تام و ناقص بودن. تمرین اعراب</p>	<p>۴ بیت ۱۷۰- واستعملوا مضارعا لأوشکا وکاد لا غیر وزادوا موشکا ۱۷۱- بعد عسی اخلولق أوشک قد یرد غنی بأن یفعل عن ثان فقد ۱۷۲- وجردن عسی أو ارفع مضمرا بها إذا اسقبلها قد ذکرا ۱۷۳- والفتح والکسر أجز فی السین من نحو عسیت وانتفا الفتح زکن أوضح المسالک: ۱۶۹-۱۶۶؛ المرادی: ۲۱۶-۲۱۵؛ حاشیة الصبان: ۳۹۵-۳۸۸؛ توضیح النحو: ۷۳-۶۵؛ نحو الوافی: ۵۶۹-۵۶۴؛ القواعد الأساسية: ۱۵۳-۱۵۱؛ شرح ابن عقیل: ۳۴۴- ۳۳۷</p>
<p>۱۸</p>	<p>تمرین تجزیه و تحلیل صرفی</p>	<p>آیات قرآن (انتخابی طلاب)</p>
<p>۱۹</p>	<p>نحو: قسم دوم نواسخ، معرفی ان و أخوات ان، معانی و عمل ان و أخواتش، اختلاف نحاة در عمل آنها در خبر، عدم جواز تقدیم خبر، عدم جواز تقدیم معمول خبر، کیفیت حرکات همزه در ان، حالتهاى وجوب کسر و فتح همزه ان. تمرین اعراب</p>	<p>۷ بیت ان، معانی و عمل ان و أخواتش، اختلاف نحاة در عمل آنها در خبر، عدم جواز تقدیم خبر، عدم جواز تقدیم معمول خبر، کیفیت حرکات همزه در ان، حالتهاى وجوب کسر و فتح همزه ان. تمرین اعراب ۱۷۴- لان أن لیت لکن لعل كأن عکس ما لکان من عمل ۱۷۵- کانزیداً عالمبائی کفء ولکنابنه ذو ضمن ۱۷۶- وراع ذال ترتیب إلا فی الذی کلیت فیها أو هنا غیر البدی ۱۷۷- وهمز إنافتح لسمصدر مسدها فی سوی ذاک اکسر ۱۷۸- فاکسر فی الابتدا و فی بدء صله و حیث إنلیمین مکمله ۱۷۹- أو حکیت بالقول أو حلت محل حال کزرته وایتی ذو أمل ۱۸۰- وکسروا من بعد فعل علقا باللام کاعلم إنه لذو تقی نحو الوافی: ۵۹۰-۵۷۰؛ حاشیة الصبان: ۴۰۶-۳۹۶؛ المرادی: ۲۲۱-۲۱۷؛ أوضح المسالک: ۱۷۰-۱۷۴؛ توضیح النحو: ۸۴-۷۶؛ شرح ابن عقیل: ۳۵۵-۳۴۵</p>

<p>۵ بیت ۱۸۱- بعد إذا فجاءة أو قسم لا لام بعده بوجهين نمی ۱۸۲- مع تلوفا الجزاء وذا يطرد في نحو خير القول إني أحمد ۱۸۳- وبعد ذات الكسر تصحب الخبر لام ابتداء نحو إني لوزر ۱۸۴- ولا يلي ذى اللام ما قد نفيًا ولا من الأفعال ما كرضيا ۱۸۵- وقد يليها مع قد كان ذا لقد سما على العدا مستحوذا نحو الوافي: ۶۰۱-۵۹۲؛ حاشية الصبان: ۴۱۵-۴۰۶؛ المرادي: ۲۲۵-۲۲۱؛ أوضح المسالك: ۱۷۴-۱۷۶؛ توضيح النحو: ۹۳-۹۴؛ شرح ابن عقيل: ۳۷۰-۳۵۵</p>	<p>نحو: جواز كسر و فتح همزه إن، دخول لام ابتدا بر خبر إن، حالت دخول لام بر خبر منفی. تمرین اعراب</p>	<p>۲۰</p>
<p>۶ بیت ۱۸۶- وتصحب الواسط معمول الخبر والفصل واسما حلقبه الخبر ۱۸۷- ووصل ما بذى الحروف مبطل إعمالها وقد يبقى العمل ۱۸۸- وجائز رفعك معطوفا على منصوب إن بعد أن تستكملا ۱۸۹- وألحقت يان لكن وأن من دون ليت ولعل وكأن ۱۹۰- وخفقت إن فقل العمل وتلزم اللام إذا ما تمهل ۱۹۱- وربما استغنى عنها إن بدا ما ناطق أرادته معتمدا توضيح النحو: ۱۰۳-۹۳؛ أوضح المسالك: ۱۸۶-۱۷۶؛ المرادي: ۲۳۰-۲۲۶؛ حاشية الصبان: ۴۱۶-۴۲۶؛ نحو الوافي: ۶۱۴-۶۰۲؛ شرح ابن عقيل: ۳۸۱-۳۷۰</p>	<p>نحو: دخول لام ابتدا بر معمول خبر و ضمير فصل و اسم انو شروط آن، حالت ان هنگام اتصال ماى زانده اعراب معطوف بر اسم انقبل و بعد از تکميل خبر، حکم عمل ان مخففه تمرین اعراب</p>	<p>۲۱</p>
<p>۵ بیت ۱۹۲- والفعل إن لم يك ناسخا فلا تلفيه غالباً يان ذى موصلا ۱۹۳- وإن تخفف أن فاسمها استكن والخبر اجعل جملة من بعد أن ۱۹۴- وإن يكن فعلاً ولم يكن دعا ولم يكن تصريفه ممتعا ۱۹۵- فالأحسن الفصل بقد أو نفى أو تنفيس أو ولو قليل ذكر لو ۱۹۶- وخفقت كأن أيضا فتوى منصوبها وثابتاً أيضا روى أوضح المسالك: ۱۹۲-۱۸۶؛ المرادي: ۲۳۳-۲۳۰؛ حاشية الصبان: ۴۳۴-۴۲۶؛ نحو الوافي: ۶۱۵-۶۲۱؛ توضيح النحو: ۱۱۰-۱۰۴؛ القواعد الأساسية: ۱۶۸-۱۵۹؛ شرح ابن عقيل: ۳۹۲- ۳۸۱</p>	<p>نحو: آیا اسم ان مخففه از مثقله واجب الحذف است؟، کیفیت خبر ان مخففه، چگونگی حذف اسم كان مخفف از مثقله. تمرین اعراب</p>	<p>۲۲</p>
<p>۴ بیت لا التى لنفى الجنس: ۱۹۷- عمل إناجعل للا فى نكره مفردة جاء تك أو مكررة ۱۹۸- فانصب بها مضافا أو مضارعه بعد ذاك الخبر اذكر رافعه ۱۹۹- ووكب المفرد فاتحاً كلا حول ولا قوة والثان اجعلا ۲۰۰- مرفوعاً أو منصوباً أو مركباً وإن رفعت أو لا تنصبا توضيح النحو: ۱۲۳-۱۱۴؛ نحو الوافي: ۶۳۸-۶۲۲؛ المرادي: ۲۳۷-۲۳۴؛ أوضح المسالك: ۱۹۳-۲۰۲؛ شرح ابن عقيل: ۴۰۴-۳۹۳</p>	<p>نحو: فرق لای نفی جنس با لای نافی، شروط عمل لای نفی جنس، انواع اسم لا و حکم هر کدام، حکم معطوف بر اسم لا همراه با تکرار لا. تمرین اعراب</p>	<p>۲۳</p>
<p>۵ بیت ۲۰۱- ومفرداً نعتاً لمبنى يلي فافتح أو انصبن أو ارفع تعدل ۲۰۲- وغير ما يلي وغير المفرد لا تبين وانصبه أو الرفع اقصده قرينه.</p>	<p>نحو: حکم عطف بر اسم لا بدون تکرار لا، حکم دخول همزه بر لا، حذف خبر لا همراه قرينه.</p>	<p>۲۴</p>

<p>۲۰۳- والعطف إن لم تتكرّر لا احكما له بما للّعت ذی الفصل انتمی ۲۰۴- وأعط لا مع همزة استفهام ما تستحق دون الاستفهام ۲۰۵- وشاع فی ذا الباب إسقاط الخبر إذا المراد مع سقوطه ظهر توضیح النحو: ۱۲۳-۱۲۹؛ نحو الوافی: ۶۳۹-۶۴۷؛ المرادی: ۲۴۱-۲۰۳؛ أوضح المسالك: ۲۰۳-۲۰۶؛ القواعد الأساسیة: ۱۷۶-۱۶۹؛ شرح ابن عقیل: ۴۱۵-۴۰۴</p>	<p>تمرین اعراب</p>	
---	--------------------	--